

Resume

Natura 2000 område nr. 90 Sneum Å og Holsted Å

Områdebeskrivelse

Området ligger i en smeltevandsdal mellem Esbjerg Bakkeø og Holsted Bakkeø. Habitatområdet dækker et areal på ca. 514 ha hvor de centrale elementer er selve vandløbene med tilstødende eng- og moseområder. Sneum Å og Holsted Å er hovedårer i et vidt forgrenet vandsystem med forbindelse til Vadehavet. Sneum Å er reguleret og kanaliseret over store strækninger især på den øvre og nedre del. Holsted Å er ligeledes delvist reguleret, men har generelt en varierende bredde med dybe sving og lave grusstrøg. Holsted Å er således markant anderledes end Sneum Å, hvilket kan skyldes, at vandløbet afvander Holsted Bakkeø og på store strækninger løber fra øst til vest gennem moræneaflejringer.

Vigtigste naturværdier

I ådalene findes en lang række mose- og engområder. Riggær og kildevæld er registreret flere steder langs Holsted Å og Sneum Å, nogle steder med artsrige og værdifulde forekomster. Mange moseområder er dog i dag så tilgroede, at den karakteristiske lavtvoksende urtevegetation er i tilbagegang. Overdrev er generelt en sjælden naturtype i det sydvestlige Jylland, men artsrige sure overdrev er registreret tre steder på ådalsskrænterne i området.

En stor del af vandløbsstrækningerne i Sneum Å og Holsted Å er uregulerede, og vandløbene er levested for samtlige arter, der indgår i udpegningsgrundlaget for habitatområdet.

Bestanden af laksefisken snæbel er meget lille. Arten findes - ligesom flodlampret - kun nedstrøms den nederste vandløbsspærring i området.

Odder er ikke registreret mange steder i området, men den er fundet i vandløb både nord og syd for habitatområdet, og det vurderes, at arten nu forekommer fast i området.

Trusler mod områdets naturværdier

Hovedparten af de registrerede forekomster af Natura 2000-naturtyper i området er truet af eutrofiering, og mange lokaliteter er præget af tilgroning med høje urter og træopvækst. For alle de kortlagte naturtyper er den nedre tålegrænse for kvælstofpåvirkning overskredet. Overdrevsarealerne er flere steder påvirket af overgræsning. Arealreduktion af naturtyper er en meget væsentlig trussel for sure overdrev, hængesæk, riggær og kildevæld.

Dele af Sneum Å-systemet er reguleret, hvilket, sammen med de årlige grødeskæringer, medfører forøget sandvandring, som har en udpræget negativ effekt på diversiteten af både dyr og planter.

Flere steder i Holsted Ådal udgør kæmpe-bjørneklo en trussel mod riggærs- og overdrevsvegetationen.

Vandløbsspærringer er den største direkte trussel mod fiskearterne på udpegningsgrundlaget. Hertil kommer mangel på egnede gydepladser for flodlampret og

egnede opvækstpladser for snæbelyngel. Forstyrrelser fra rekreative aktiviteter kan udgøre et problem for odderen.

Målsætning og indsats

Det overordnede mål for området er at sikre områdets økologiske integritet i form af naturlig hydrologi, hensigtsmæssig drift, lav næringsstofftilførsel, bekæmpelse af invasive arter og gode spredningsmuligheder for flora og fauna.

Vandløbene sikres som egnede levesteder for snæblen. Dette forudsætter fri passage og en selvreproducerende gydebestand i vandløbet. Da snæblen er akut truet af udryddelse prioriteres forbedrede forhold for snæblen over genetableringen af de mest hensigtsmæssige hydrologiske forhold for de våde naturtyper. Der sikres desuden velegnede levesteder, med individuel hensyntagen til den enkelte arts sårbarhed overfor forstyrrelser for bæklampret, flodlampret og odder.

Sure overdrev, rigkær og kildevæld prioriteres højt, da naturtyperne er truede nationalt eller prioriteret i EU. Naturtypernes areal øges, og der skabes økologisk sammenhæng mellem de fragmenterede forekomster. Arealet med rigkær øges med i størrelsesordenen 20-30 ha, arealet med surt overdrev øges og sammenkædes med i størrelsesordenen 2 ha, og kildevæld udvides og sammenbindes med i størrelsesordenen 0,5-1,5 ha.

Oversvømmelse af ånære arealer af hensyn til snæbel sker, hvis de naturgivne forhold gør det muligt på arealer, hvor det ikke får negativ indflydelse på kildevæld og rigkær.

Skovnaturtyper sikres. Der kan være tale om en dynamisk situation, hvor det ikke nødvendigvis er de samme forekomster, der over tid bidrager til sikring af en skovnaturtype. Det undersøges nærmere, hvor der er behov for at skabe mere hensigtsmæssig hydrologi i skovnaturtyperne. I særlige tilfælde kan permanent ophør af drift i skovnaturtyper (urørt skov) være nødvendig for at opfylde direktivforpligtigelsen primært på arealer, som i forvejen i en længere periode har haft minimal eller ingen hugst.

Oversigt over de væsentligste virkemidler til gennemførelse af denne plan:

Indsats	Stort omfang	Mindre omfang	Undersøges nærmere	Ikke relevant
Rydning, fjernelse af uønsket opvækst Herunder bekæmpelse af invasive arter	X			
Forbedring af hydrologi Fx ved at standse dræning, genoprette vandløb, fjerne diger	X			
Ekstensiv drift Fx indførsel eller opretholdelse af græsning, høslet mm.	X			
Sikring af arealer Sikring af natur der ikke pt. er beskyttet (fx stenrev og skovnatur)		X		

Reducere forstyrrelser				X
Forbedring/sikring af levesteder Fx ved etablering af vandhuller, sikring af redetræer eller større fouragerings- eller yngleområder		X		
Sammenkædning af naturarealer Fx ved udlæg af naturarealer til samdrift af mindre og adskilte naturområder.	X			